

Tiltak og lærdommer	Sverige	Storbritannia	Tyskland (Europas desidert største solkraftland og blant de raskest voksende globalt ¹).
<p>Langsiktige forutsigbare støtteordninger</p> <p>Lærdom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Stabile virkemidler gir rask utbygging – rykk og napp bremser</i> • <i>Egenbruk og lagring er nøkkelen i nordlige kraftsystemer</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Erstatning for overskuddsstrøm fra små produsenter var lenge et viktig insitament i Sverige, hvor antallet nett-tilkoblede solcelleanlegg ble tidoblet mellom 2018 og 2023. • Når støtten ble avskaffet fra 2026, ser man en tydelig svekkelse, noe som illustrerer at tiltaket har hatt sterk effekt. • Skattereduksjon for «grøn teknik» (Reduksjon av merverdiavgift) har vært den viktigste enkeltdriveren for småskala solkraft. • Under årene med høyt støttenivå økte antallet solcelleanlegg i Sverige meget raskt. Når avdragene ble senket (fra 20% til 15%) og mikroproduksjonsersatningen ble tatt vekk i 2026, minket antallet nyinstallasjoner betraktelig, særlig for husholdningene. 	<p>Viktigst! Feed-in Tariffs (FiT) – særlig viktig i tidlig fase</p> <ul style="list-style-type: none"> • Feed-in Tariff-ordningen (2010–2019) ga små og mellomstore solanlegg garantert pris per kWh over 20–25 år. • Dette utløste rask vekst i sol på tak, spesielt på boliger, gårder og næringsbygg. • Ordningen er nå stengt for nye anlegg, men var avgjørende for å bygge marked, kompetanse og leverandørkjeder • Siden 2022 har UK 0 % VAT på installasjon av solcelleanlegg (PV) i boliger. • Ordningen gjelder materialer og installasjon, ikke bare selve panelene. <p>https://www.graviscapital.com/news/overview-of-the-uk-renewable-subsidy-schemes og https://www.ofgem.gov.uk/sites/default/files/2025-og https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sol sto for rundt 18 % av strømproduksjonen i 2025 og i enkelttimer dekket sol nesten hele etterspørselen i det offentlige nettet. Samtidig har egenbruk, batterier og lagring vokst raskt for å håndtere topper og negative priser. Electricity generation in Germany in 2025 • Det klart viktigste tiltaket bak Tysklands solkraftboom har vært EEG-ordningen (Erneuerbare-Energien-Gesetz), innført i 2000.EEG ga: <ul style="list-style-type: none"> - Garantert pris per kWh for solstrøm som mates inn i nettet. - 20 års forutsigbarhet, uavhengig av markedspris - Lovpålagt tilknytning og mottakplikt for nettselskapene The EEG feed-in tariff for solar systems - A guide • Siden 1. januar 2023 er levering og installasjon av solcelleanlegg opp til 30 kWp på boliger og bygg til allmennyttig bruk fritatt for moms (0 %). Gjelder også batterier og

¹ Solkraft har fått en **systemkritisk rolle** i Tyskland:

- 118 GW installert ved utgangen av 2025. **Solkraft produserte ca. 87 TWh strøm i 2025**, en økning på rundt **21 % fra året før**, og ble for første gang **større enn brunkull** i kraftmiksen. [Electricity generation in Germany in 2025](#)
- I 2025 dekket solkraft **opptil 98 % av offentlig strømforbruk i enkelttimer** midt på dagen. [\[energy-charts.info\]](#)
- Omtrent **17 TWh av solkraften ble brukt direkte hos produsentene** (egenbruk), noe som reduserer presset på strømmettet. [\[energy-charts.info\]](#), [\[pv-tech.org\]](#)
- Kombinasjonen av **sol, batterier og fleksibilitet** vokser raskt, og store batterilagre økte betydelig i 2025
- Tyskland viser at solkraft kan bli en bærebjelke i kraftsystemet på få år – men også at sol på bygg faller raskt når virkemidlene svekkes. Skal utbyggingen være rask og naturvennlig, må tak og allerede utbygde arealer prioriteres

	<ul style="list-style-type: none"> • Lærdommen ifølge svenske energimyndigheten er at stabil og forutsigbar investeringsstøtte har stor betydning for utbyggingstakten. • Samme “grön teknik”-avdrag gir 50% skattereduksjon for batterilagring, hvilket har ført til en rask vekst av sol + batteriløsninger, noe som er særlig viktig i nordlige kraftsystemer. • Svensk erfaring viser at sol kombinert med batterier øker egenbruk, styrker lønnsomheten og reduserer presset på nettet. 	8602/12/feed_in_tariff_annual_report_sy15_20251210120852.pdf	<p>essensielle komponenter. Ingen sluttdato er vedtatt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • skapte et investeringsklima der husholdninger, bønder, borettslag og småbedrifter kunne investere, solkraft ble bygget desentralisert og i stor skala, og kostnadene falt raskt gjennom volum og læring • Dette tiltaket omtales eksplisitt som fundamentet for den tyske solkraftutbyggingen over mer enn to tiår. • Sol på private boligtak falt med rundt 25 % i 2025, etter kutt i støtteordninger for små anlegg. Solenergiutbyggnaden bromsade i Tyskland under 2025 • Tyskland viser at solkraft bygges raskt når rammevilkårene er stabile, men også hvor sårbar utbyggingen er for brå endringer.
<p>Prissignaler</p> <p>Lærdom: <i>Høye og volatile strømpriser har vært en driver for solkraft i alle land, og markedssignaler forsterker politiske virkemidler.</i></p>	<p>Perioder med høye strømpriser i Sverige (2021-2023) sammenfall med rekordår for solcelleinstallasjoner. Ifølge den svenske energimyndigheten viser dette at markedssignaler forsterker politiske virkemidler.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Myndigheter og fagmiljøer peker eksplisitt på at høyere strømpriser har forbedret tilbakebetalingstiden for solceller, spesielt på boliger the Department for Energy Security and Net Zero • Regjeringen anslår at en vanlig britisk husholdning kan spare om lag £500 per år på strømrregningen med sol på tak, gitt dagens prisnivå. • For næringsliv og offentlig sektor har høye og volatile strømpriser gjort solkraft attraktiv som prissikring og forutsigbar energikostnad. • Ifølge britiske myndigheter er sol nå blant de billigste og raskest utbyggbare kraftformene, nettopp 	<p>Etter energikrisen i 2022–2023, med svært høye strømpriser i Europa, ble solkraft betydelig mer lønnsomt for husholdninger og bedrifter i Tyskland.</p> <p>Konkret har dette ført til:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Økt investering i solceller på tak og balkonger, fordi egenprodusert strøm erstatter dyr kjøpt strøm • Sterk vekst i egenbruk, særlig kombinert med batterier • Økt interesse også fra små aktører, ikke bare energiselskaper <p>Fraunhofer ISE dokumenterer at egenbruk av solkraft har økt kraftig siden 2022, og knytter dette eksplisitt til høye strømpriser og økt bruk av batterilagring. [pv-tech.org]</p>

		<p>fordi den kan beskytte mot gassprissvingninger. Solar roadmap: United Kingdom powered by solar (accessible webpage) - GOV.UK</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppsummert har høye strømpriser ført til: <ul style="list-style-type: none"> - Sterkere etterspørsel etter solkraft hos husholdninger og bedrifter - Bedre lønnsomhet uten direkte subsidier - Politisk aksept for krav og styring, særlig sol på bygg <p>Dette er eksplisitt løftet frem i regjeringens <i>Solar Roadmap</i> som en hovedbegrunnelse for å akselerere solutbyggingen.</p>	<p>Den raske utbyggingen av solkraft har også påvirket selve strømprisen i markedet: I perioder med mye sol har Tyskland opplevd lavere – og tidvis negative – strømpriser. Solkraft både reagerer på høye priser og selv bidrar til å presse prisene ned.</p>
<p>Sterk politisk prioritering av sol på bygg og grå arealer</p> <p><i>Lærdom: Vil man ha lav konflikt og naturvennlig kraft må sol på tak, parkeringsplasser og andre grå arealer prioriteres først i politikk og regelverk – ikke bare i retorikk.</i></p>		<p>Ny politikk har i økende grad flyttet fokus fra naturareal til allerede utbygde flater:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Offentlige bygg (skoler, sykehus) får målrettet støtte til sol på tak • Tiltak for kommersielle tak, lagerbygg og parkeringsplasser (sol-carporter) • Økonomiske insentiver som: <ul style="list-style-type: none"> ○ 0 % moms på solceller og batterier ○ bedre finansieringsløsninger for næringsbygg se UK Solar Roadmap 2030 Clean Power Goals <p>UK Solar Roadmap (2025) gir en samlet plan med over 70 tiltak for solkraft fram mot 2030 Solar roadmap - GOV.UK og UK Solar Roadmap 2025</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Økt andel solparker har reist nye areal- og naturdebatter, som forsterker behovet for prioritering av tak og grå arealer først. • I Tyskland ser man et tydelig skifte: når insentivene for sol på bygg svekkes, flyttes utbyggingen raskt mot bakkemonterte solparker, som i 2025 sto for en stadig større andel av ny kapasitet. [currentresults.com], [weather-an...limate.com] • Dette har utløst nye areal- og naturkonflikter, særlig knyttet til landbruk og biologisk mangfold.
<p>Forenklete planprosesser/ regelverk</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Solceller på bygninger krever i de fleste tilfeller ikke byggetillatelse, noe som har senket terskelen betraktelig. 	<p>Britiske myndigheter har forenklet planregler for solkraft, særlig for:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sol på bygg • mellomstore bakkemonterte anlegg 	<p>Tyskland har systematisk fjernet administrative og regulatoriske barrierer, særlig de siste årene gjennom Solarpaket I. Tiltakene inkluderer:</p>

<p>Lærdom: <i>Sol på bygg lykkes best når regelverket er enkelt</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dette har bidatt til at tak dominerer svensk solkraft, heller enn markanlegg, og har ført til et lavt konfliktnivå og rask utbygging. Solel - Energiguiden - Boverket 	<p>Nasjonale retningslinjer gir tydeligere prioritering av fornybar energi i planleggingen, samtidig som lokale myndigheter beholder en rolle. Dette har redusert tid og risiko i prosjekter. “Permitted development” (England)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Solceller på tak regnes normalt som tillatt uten søknad (“permitted development”). • Gjelder både boliger og mange næringsbygg, så lenge visse vilkår oppfylles, blant annet: <ul style="list-style-type: none"> ○ panelene ikke stikker mer enn 200 mm over takflaten ○ de ikke er over mønehøyde ○ visuell påvirkning skal begrenses der det er mulig • Dette gjør sol på bygg raskt, billig og lite konfliktfylt å realisere. Solar Panel Building Regulations for 2026 - UK Planning and Installation Guide Solar Panels Network 	<ul style="list-style-type: none"> • enklere og raskere godkjenning av sol på tak • eksplisitt satsing på balkong- og småskala sol (Se Cheaper, cleaner energy drives Germany's balcony-solar boom og Germany's balcony solar systems to reach 1 million in June Solar Power News Renewables Now og Balkonkraftwerke 15% Rabatt für IKEA Family - IKEA Deutschland) • bedre rammer for sol på næringsbygg og offentlige bygg <p>Solarpakett I ble vedtatt nettopp for å øke utbyggingstakten og redusere byråkrati, og omtales av tyske myndigheter som en sentral «booster» for solkraftutbyggingen.</p>
<p>Krav (gjelder fra 2026 i alle tre land)</p>	<p>Artikkel 10 i EUs Byggingsenergidirektiv:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Krav om solceller på alle nye offentlige og kommersielle bygg over 250 kvm innen 2026 • Krav om solceller ved større renoveringer av kommersielle og offentlige bygg innen 2027, (dersom teknisk og økonomisk mulig) • Krav om at alle nye bygninger skal ha solceller innen 2029 • Krav om at alle offentlige bygg over 250 kvm, både nye og eksisterende, skal være utstyrt med solceller innen 2030 	<p>Regjeringen har besluttet at solceller skal være standard på nye boliger i England gjennom den nye Future Homes Standard (et byggeteknisk krav i byggereglene). Kravet ble annonsert i juni 2025 og skal tre i kraft når den nye bygningsstandarden implementeres (planlagt fra 2026–2027). Sol på tak blir da default-løsning, med unntak kun der sol er teknisk lite egnet (f.eks. mye skygge eller ugunstig tak). https://www.gov.uk/government/news/roof-top-solar-for-new-builds-to-save-people-money</p>	<p>Artikkel 10 i EUs Byggingsenergidirektiv:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Krav om solceller på alle nye offentlige og kommersielle bygg over 250 kvm innen 2026 • Krav om solceller ved større renoveringer av kommersielle og offentlige bygg innen 2027, (dersom teknisk og økonomisk mulig) • Krav om at alle nye bygninger skal ha solceller innen 2029 • Krav om at alle offentlige bygg over 250 kvm, både nye og eksisterende, skal være utstyrt med solceller innen 2030